

La Motorització a Catalunya

Xavier Subías i Fages

ARQUITECTE
DIRECTOR DEL PLA TERRITORIAL DE CATALUNYA

Aquest article forma part dels estudis del Pla Territorial General de Catalunya.

Les dades sobre la motorització d'una societat tenen un paper important per al coneixement dels seus mecanismes, les seves interaccions i la seva evolució. I això no solament pel seu interès tècnic, sinó també econòmic, sociològic i urbanístic. La motorització regeix la demanda de serveis de mobilitat: carreteres, carrers, aparcaments, etc.; però és, a més, un indicador de la renda* (vegeu els estudis de renda comarcal: dos dels sis paràmetres en depenen: X_4 = TURPS/població i X_5 = CAMPS/població) i té un paper important en el càlcul de l'índex de conjuntura —vivacitat— del BANESTO, etc.

LES FONTS DE LES DADES

Els estudis disponibles procedeixen d'una sola font: El "*Boletín informativo - Anuario estadístico general*" de la "*Dirección General de Tráfico. Ministerio del Interior*", document admirable que s'ha consultat des de 1962, que dóna lloc a una sèrie de dades de base de les tipologies de motorització amb desglossament territorial provincial, que presenten una continuïtat notable fins a l'any 1983. El 1984 apareix una ruptura; el document es limita a dir: "*En el año 1984 se actualizó informáticamente el parque nacional real*". Pel que fa a Catalunya, el parc de vehicles totals baixa de 2,44 milions a 2,15.

Cal dir que, amb la correcció, l'evolució del parc resulta paral·lela a l'evolució dels paràmetres econòmics restants que acusen la crisi econòmi-

ca del 86, igual que la demografia, la renda, el consum d'energia, etc. Entenem que l'ajust apropa el parc a la realitat. A més, un cop informatitzades les dades, creiem que és possible el desglossament territorial per comarques i municipis, si es fa en conveni amb l'Institut d'Estadística de Catalunya i se'n depuren les dades (tasca que ha estat abordada solament per estudis sectorials).

Descripció del Procés de Motorització a Catalunya

El 1962 hi ha 324.539 vehicles: el 22,2% del total estatal, 82 v./1.000 h.

Girona és la 2a. província en motorització: 110 v./1.000 h. (la 1a. és Balears amb 131 v./1.000 h.) Barcelona és la 3a. amb 81 v./1.000 h. (la 4a. és Madrid). Tarragona la 5a. amb 78 v./1.000 h. Lleida la 10a. amb 63 v./1.000 h. (mitjana d'Espanya: 48 v./1.000).

Mesurant els vehicles per quilòmetre de carretera, Barcelona ocupa el lloc més destacat: 1.792 v./10 km. de carretera. (Mitjana d'Espanya: 182 v./10 km; Madrid: 1.135 v./10 km).

Aquest any a l'inici del desenvolupament, la demanda d'infraestructura és, a Catalunya, 10 vegades superior a la mitjana d'Espanya.

L'anuari és riquíssim de dades, i mereixen un estudi detallat; diguem només que els camions solament representen el 8% dels d'Espanya, però

les motocicletes ja en suposen el 21,5%; ja hi ha 173.227 motos a Catalunya, 44 per 1.000 h., factor de mobilitat extraordinari, superior als turismes (112.000; 28 per 1.000 h.) que incideix en la dilució de la població pel territori.

El 1984 (dades informatitzades) hi ha 2.147.917 vehicles: el 19,19% del total estatal, (21,6% l'any 1978, a l'inici de la crisi) 360 v./1.000 h.

Girona és la 3a. província en motorització: 466 v./1.000 h. (la 1a. és Balears amb 512 v./1.000 h.; la 2a. Guipúscoa amb 470) Barcelona és la 8a. amb 345 v./1.000 h. Lleida és la 4a. amb 367 v./1.000 h. Tarragona la 5a. amb 359 v./1.000 h. (Mitjana d'Espanya: 292 v./1.000 h.)

Mesurant els vehicles per quilòmetre de carretera, Barcelona continua destacant: 9.947 v./10 km. de carretera. (mitjana d'Espanya: 1.387 v./10 km; Madrid: 8.045 v./10 km).

Després del "desarrollo", en plena crisi de desindustrialització, la demanda d'infraestructures continua essent 7,2 vegades superior a la mitjana.

La població ha passat dels 3.92 M h. de l'any 60 als 5,96 M h. del 81. S'ha multiplicat per 1,5.

La població urbana ha passat dels 2,9 M h. dels 60 als 5,17 M h. dels 81. S'ha multiplicat per 1,78.

El PIB ha passat dels 2,1 B PTA de l'any 60 als 6,6 del 81. S'ha multiplicat per 3.

La motorització ha passat dels 0,3 M v. de tot tipus de l'any 60 als 2,15 M del 81. S'ha multiplicat per 7.

*FONT: Renda familiar disponible a Catalunya

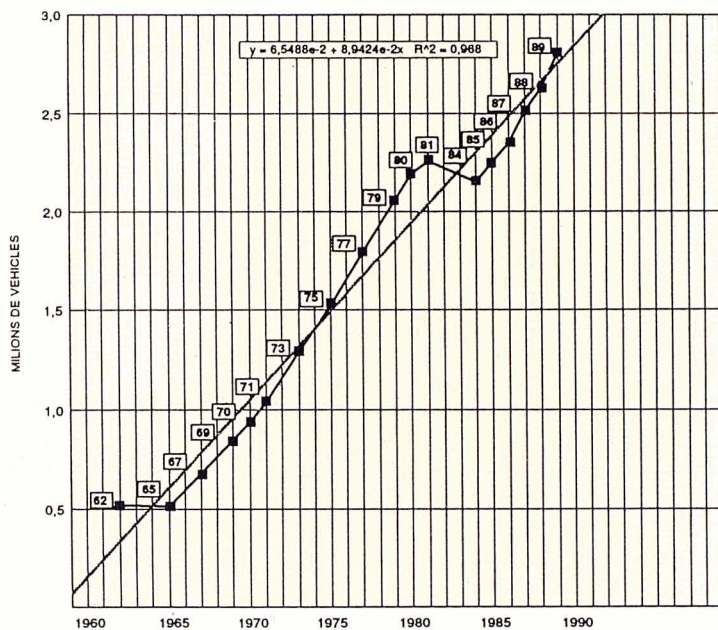
1979: A. CASTELLS, M. PARELLADA i F. SISCART. Banca Catalana

1983: A. CASTELLS, M. PARELLADA i X. GATELL. Diputació de Barcelona

1985: J. GARCIA i A. SOY. Diputació de Barcelona

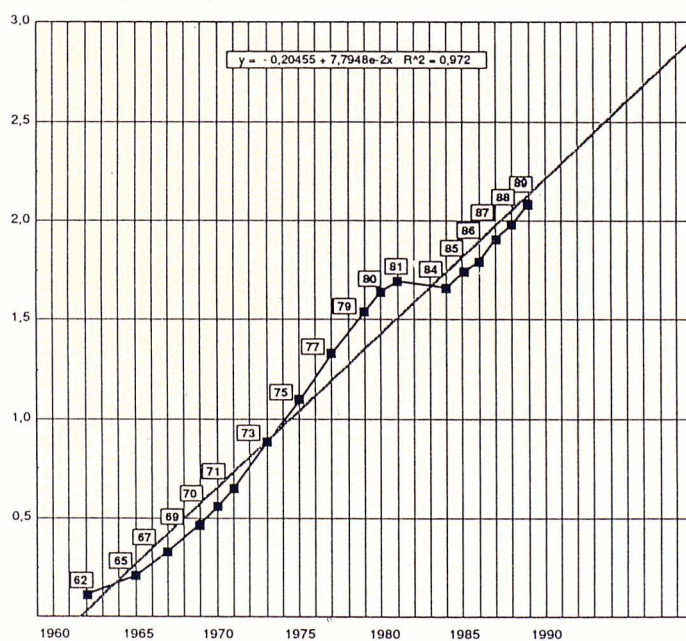
1987: A. CASTELLS, A. COSTA, M. PARELLADA i E. PERAN. Direcció General de Programació Econòmica.

Gràfic núm. 1
MOTORITZACIÓ DE TOT TIPUS DE VEHICLES

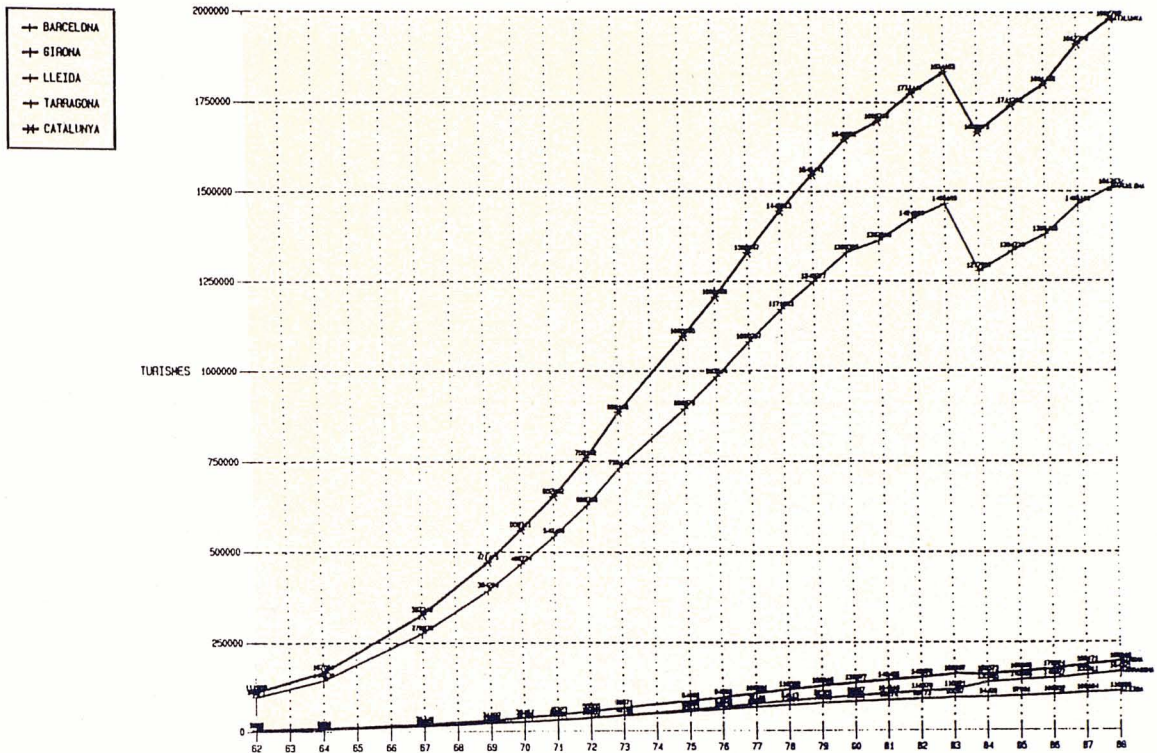
ANYS	MOTORITZACIO TOT TIPUS V.
62	0,324
1965	0,519
67	0,678
69	0,843
1970	0,939
71	1,039
72	
73	1,207
74	
1975	1,526
76	
77	1,791
78	
79	2,061
1980	2,188
81	2,256
82	
83	
84	2,148
1985	2,251
86	2,349
87	2,508
88	2,624
89	2,803

Gràfic núm. 2
MOTORITZACIÓ DE TURISMES

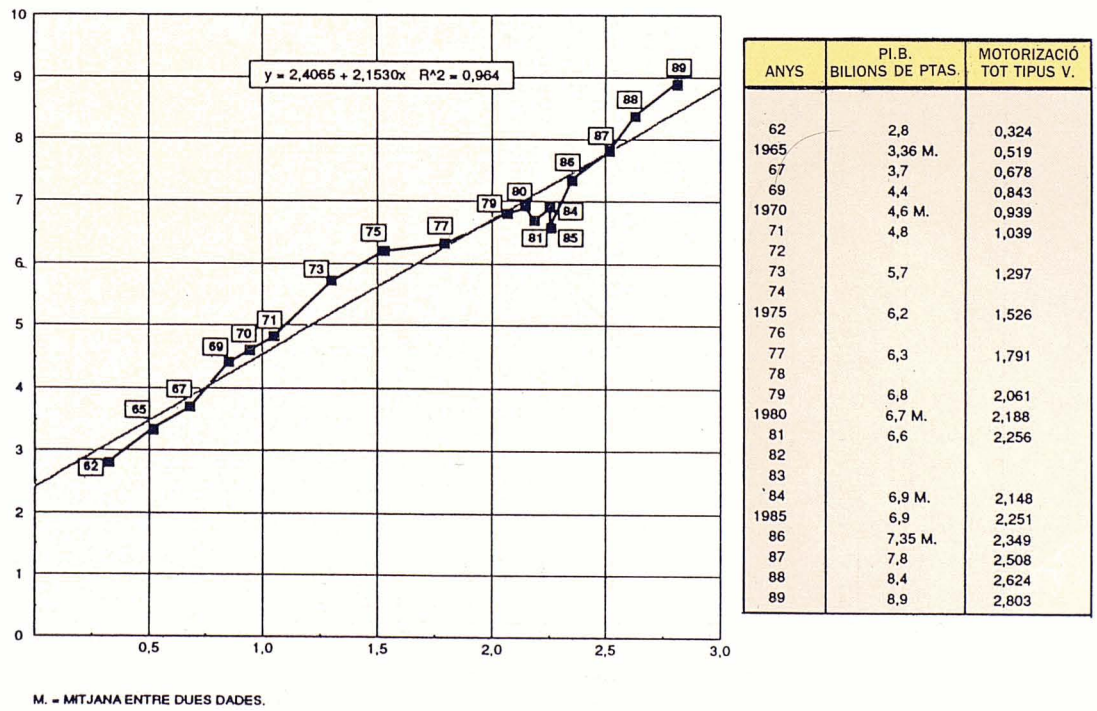

ANYS	MOTORITZACIO TURISMES
62	0,112
1965	0,205
67	0,327
69	0,472
1970	0,560
71	0,653
72	
73	0,886
74	
1975	1,096
76	
77	1,328
78	
79	2,546
1980	1,646
81	1,697
82	
83	
84	1,667
1985	1,741
86	1,801
87	1,912
88	1,983
89	2,097

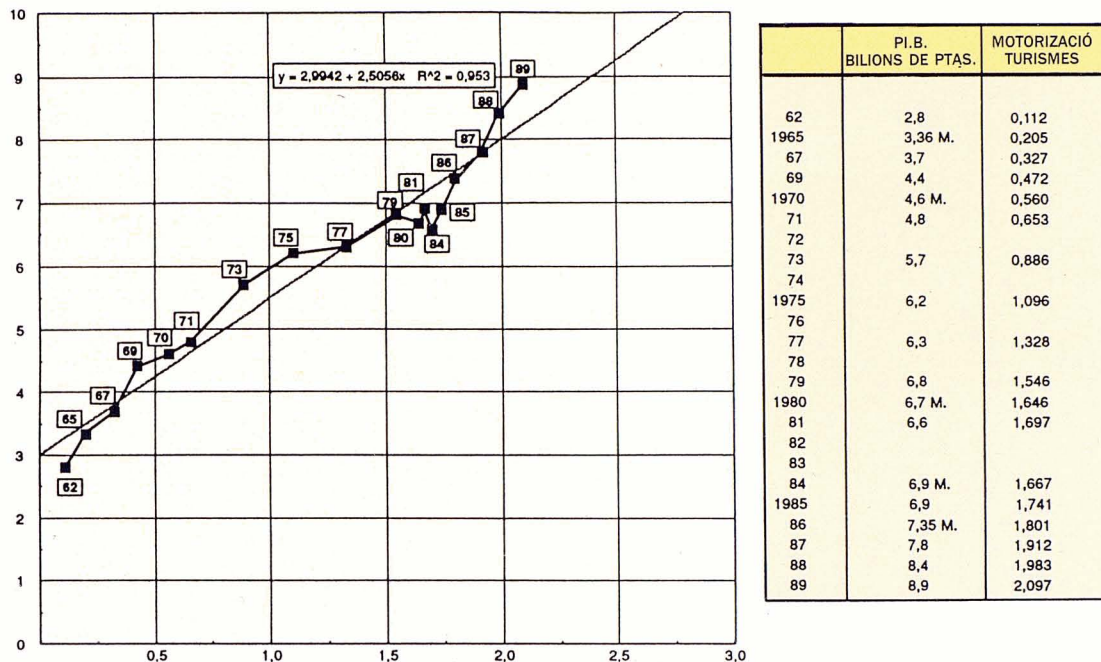
Gràfic núm. 3
MOTORITZACIÓ: NOMBRE DE TURISMES

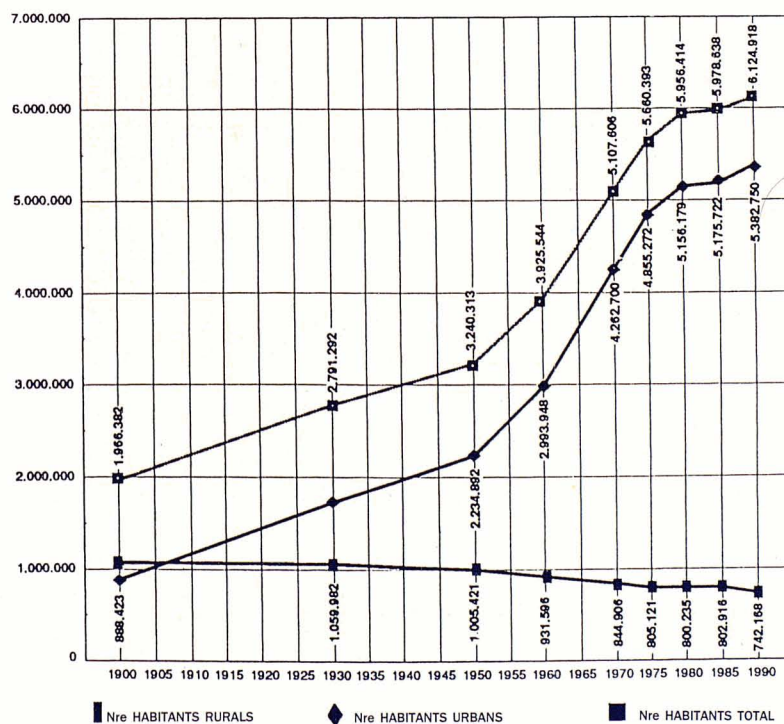
Gràfic núm. 4
CATALUNYA. CORRELACIÓ P.I.B./MOTORITZACIÓ - VEHICLES DE TOT TIPUS

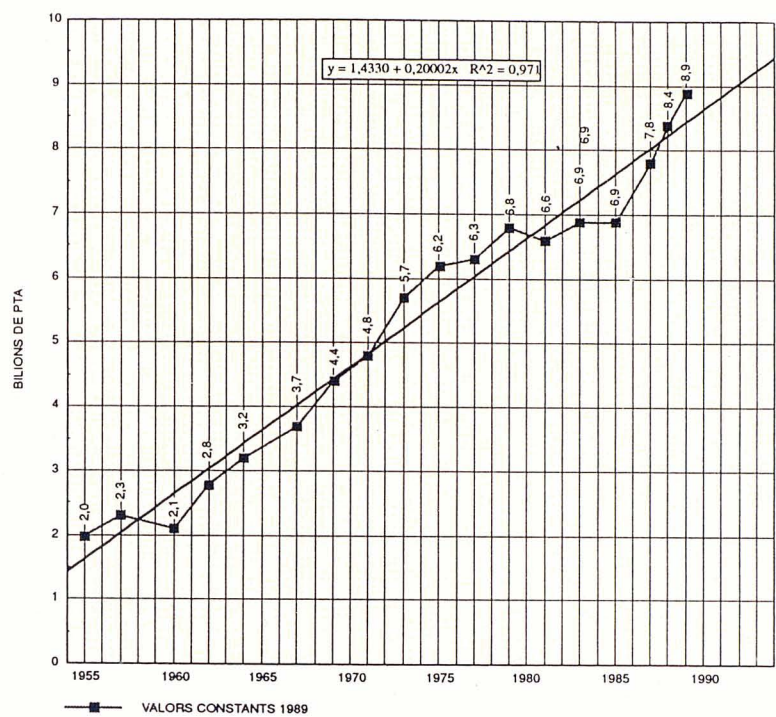
Gràfic núm. 5
CATALUNYA, CORRELACIÓ P.I.B./MOTORITZACIÓ-TURISMES

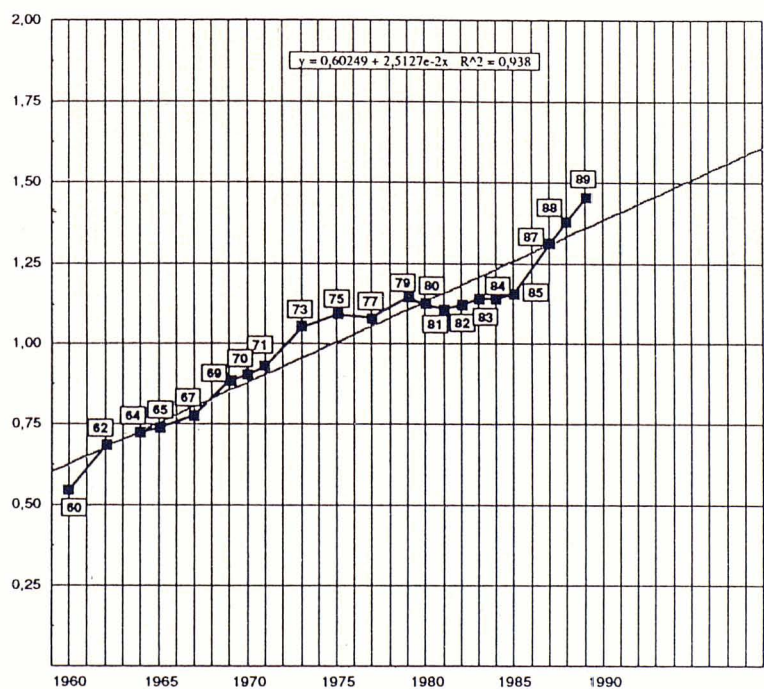
Gràfic núm. 6
POBLACIÓ RURAL I URBANA PEL Nre. D'HABITANTS DE CADA CENS

Gràfic núm. 7
EL P.I.B. CATALÀ

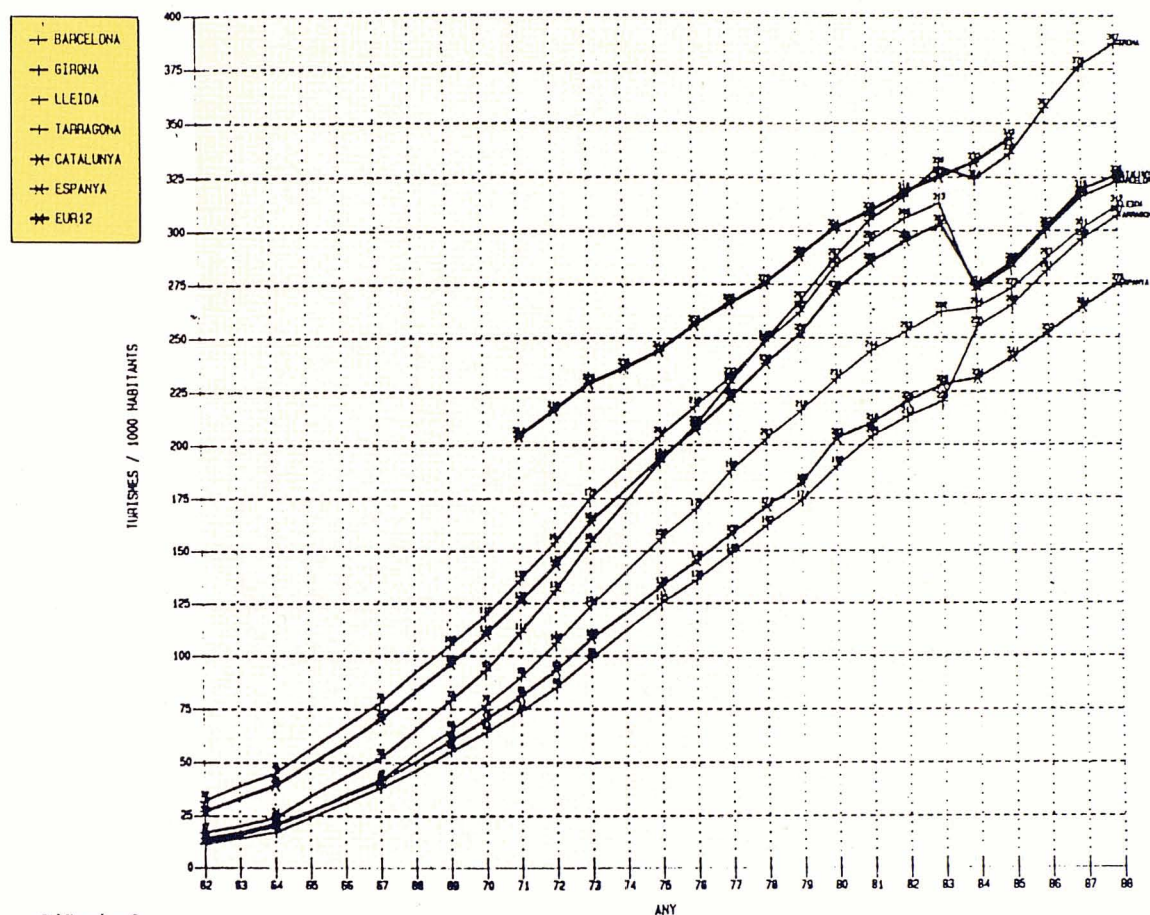

Gràfic 7.B.
P.I.B. PER CAPITA EN MILIONS DE PESSETAS.

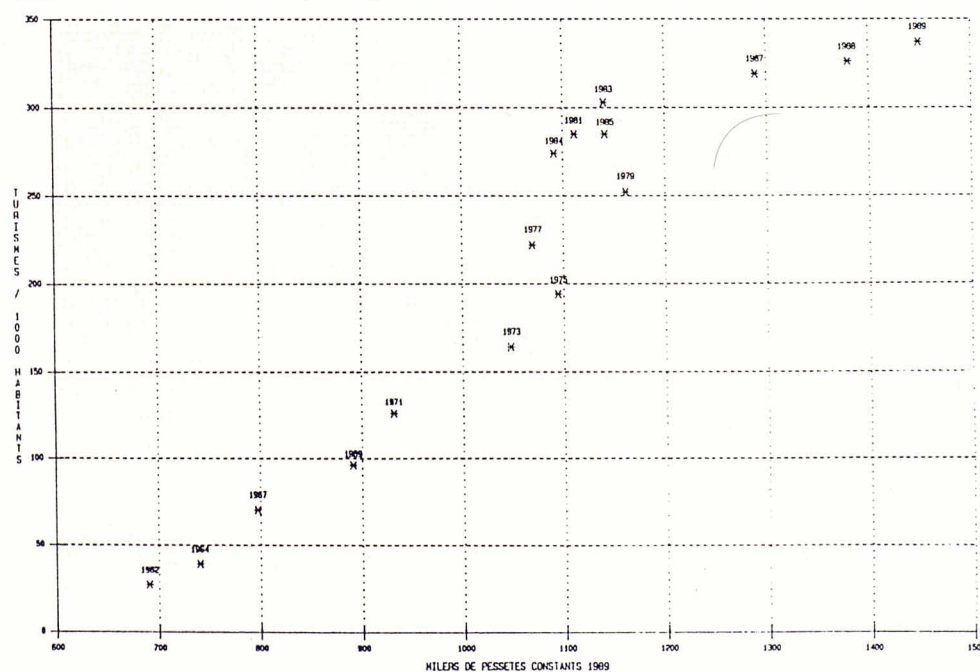

ANYS	P.I.B./CÀPITA
60	0,547
62	0,685
64	0,724
1965	0,740
67	0,779
69	0,884
1970	0,903
71	0,932
72	1,051
73	1,051
74	1,051
1975	1,091
76	1,085
77	1,085
78	1,147
79	1,124
1980	1,111
81	1,125
82	1,140
83	1,141
84	1,153
1985	1,306
86	1,380
87	1,449
88	1,449
89	1,449

Gràfic núm. 8
ÍNDIX DE MOTORITZACIÓ: TURISMES

Gràfic núm. 9
CORRELACIÓ P.I.B. PER CÀPITA/ÍNDIX DE MOTORITZACIÓ (TURISMES). CATALUNYA

Gràfic núm. 5

QUADRE ANNEX
MOTORITZACIÓ: NOMBRE DE TURISMES (Resum)

	Barcelona	Girona	Lleida	Tarragona	Catalunya	Espanya	Eur 12
1962	98.171	5.999	3.903	3.926	111.999	440.611	—
1963	—	—	—	—	—	—	—
1964	144.636	9.091	6.821	6.502	167.050	647.701	—
1965	—	—	—	—	—	—	—
1966	—	—	—	—	—	—	—
1967	276.833	20.448	14.524	15.411	327.219	1.327.279	—
1968	—	—	—	—	—	—	—
1969	394.200	31.802	22.541	23.200	471.473	1.938.593	—
1970	466.724	38.464	26.790	27.733	559.711	2.377.726	—
1971	542.450	46.323	31.367	32.482	652.622	2.785.000	62.335.000
1972	628.793	55.555	36.851	37.933	759.132	3.255.000	66.572.000
1973	732.441	65.871	43.102	44.784	886.198	3.804.000	70.894.000
1974	—	—	—	—	—	—	73.663.000
1975	896.679	84.866	54.173	59.887	1.095.605	4.806.833	76.431.833
1976	983.614	94.590	60.032	67.822	1.206.058	5.351.000	80.377.000
1977	1.080.257	105.531	66.954	76.165	1.328.547	5.944.942	83.912.942
1978	1.171.623	116.583	72.594	84.513	1.445.313	6.330.428	87.263.428
1979	1.249.277	126.816	78.023	92.325	1.546.441	7.057.521	91.658.521
1980	1.329.306	135.077	82.582	98.957	1.645.922	7.556.511	93.649.476
1981	1.363.503	142.495	86.274	104.518	1.696.790	7.943.325	98.521.219
1982	1.424.088	149.978	89.773	110.578	1.774.417	8.354.050	101.554.721
1983	1.465.158	159.697	93.387	115.921	1.834.163	8.714.076	104.152.191
1984	1.277.957	158.573	94.458	135.885	1.666.873	8.874.442	106.592.215
1985	1.334.738	166.265	97.891	142.386	1.741.280	9.273.710	110.385.839
1986	1.380.483	172.824	100.932	146.927	1.801.166	9.761.968	—
1987	1.465.102	185.171	106.194	153.911	1.912.378	10.218.526	—
1988	1.512.632	195.019	110.290	164.821	1.982.762	10.787.424	—

QUADRES ANNEXES
ÍNDEX DE MOTORITZACIÓ: TURISMES / 1.000 HABITANTS

	Barcelona	Girona	Lleida	Tarragona	Catalunya	Espanya	Eur 12
1962	32	17	12	11	27	14	—
1963	—	—	—	—	—	—	—
1964	45	24	20	17	39	21	—
1965	—	—	—	—	—	—	—
1966	—	—	—	—	—	—	—
1967	78	52	42	38	70	41	—
1968	—	—	—	—	—	—	—
1969	105	79	65	55	96	60	—
1970	119	93	77	64	110	70	—
1971	136	111	90	74	126	81	204
1972	154	131	106	85	143	93	216
1973	175	154	124	99	164	108	229
1974	—	—	—	—	—	—	236
1975	204	192	156	125	194	133	244
1976	218	209	170	136	207	145	256
1977	232	229	188	149	222	158	266
1978	248	249	203	162	238	171	275
1979	262	267	216	174	252	182	288
1980	283	287	231	190	272	203	301
1981	295	305	244	204	285	210	309
1982	306	316	253	213	295	220	318
1983	313	330	262	220	303	228	325
1984	272	324	264	255	274	231	332
1985	283	336	273	265	285	241	343
1986	300	357	287	281	302	252	—
1987	316	376	301	296	319	264	—
1988	323	387	312	307	326	275	—

Font: ANUARIO ESTADÍSTICO GENERAL, diverses edicions, Dirección General de Tráfico;

ANUARIO DEL MERCADO ESPAÑOL 1990, Banesto;

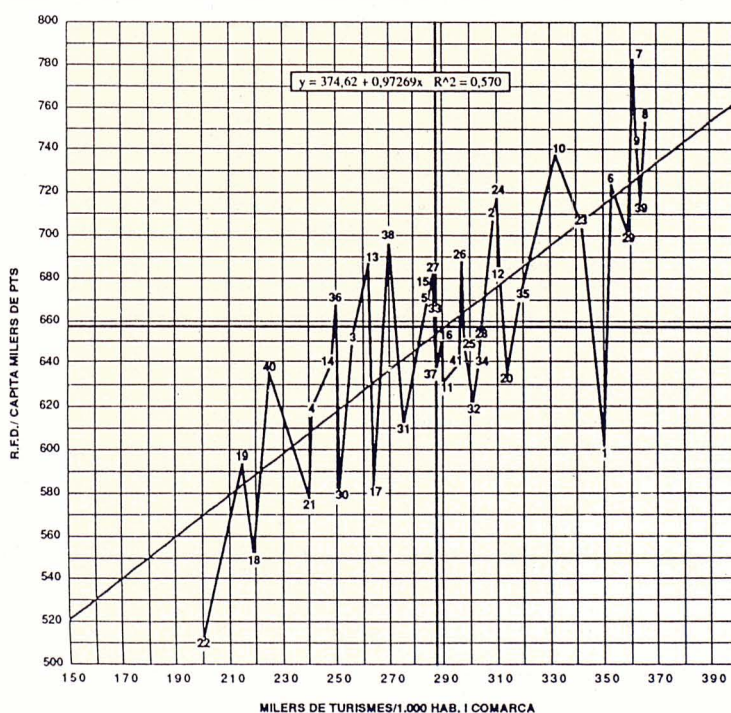
EUROSTAT, diverses edicions, Oficina de Publicacions Oficials de les Comunitats Europées.

REFERÈNCIES EUR 12 I AMÈRICA DEL NORD

	Turismes		Motocicletes	
	Milers	1.000 h	Milers	1.000 h
Total i mitjana EUR 12	110.385	343		
ALEMANYA FEDERAL	25.485	424	1.365	22
Hessen	2.496	451	133	24
Rin del Nord-Westfàlia	6.932	415	318	19
Baden-Württemberg	4.073	440	242	26
Baviera	4.696	428	293	27
FRANÇA	21.325	387	695	13
Illa de França	3.666	358	154	15
Conca de París	3.977	394	101	10
Roine-Alps	2.075	404	74	14
Llenguadoc-Rosselló	793	397	34	17
Provença-Alps-Costa Blava	1.602	396	97	24
ITÀLIA	22.495	394	2.000	35
Llombardia	3.968	447	390	44
Piemont	2.083	473	174	40
Ligúria	718	405	118	66
Toscana	1.698	474	235	66
GRAN BRETANYA	17.733	313	925	16
Sud-est	6.136	357	293	17
BÈLGICA	3.343	339	130	13
Brusel·les	366	374	12	12
HOLANDA	4.901	338	128	9
DINAMARCA	1.501	294	41	8
ESTATS UNITS	132.108	584		
CANADÀ	11.118	456		

Font: Eurostat 89 i Statistical Yearbook: dades de 1985)

RENDA FAMILIAR DISPONIBLE I ESTIMACIÓ DE LA MOTORITZACIÓ

COMARQUES	R.F.D./CAPITA MILERS DE PTS	MILERS DE TURISMES/ 1.000 HAB.
1. B. LLOBREGAT	603,0	350
2. BARCELONÈS	712,1	309
3. MARESME	652,9	256
4. V. OCCIDENTAL	619,8	241
5. V. ORIENTAL	670,8	284
6. ALT EMPORDÀ	723,3	353
7. ALT EMPORDÀ	782,8	361
8. GARROTXA	753,1	368
9. GIRONÈS	745,3	362
10. SELVA	737,3	332
11. ALT CAMP	630,9	290
12. ALT PENEDÈS	690,1	311
13. BAIX PENEDÈS	606,8	252
14. GARRAF	630,4	248
15. TARRAGONÈS	640,8	286
16. BAIX CAMP	652,2	290
17. C. DE BARCELONA	583,8	264
18. PRIORAT	560,7	219
19. RIBERA D'EBRE	503,1	215
20. BAIX EBRE	635,3	314
21. MONTSIÀ	578,1	240
22. TERRA ALTA	511,5	200
23. Cerdanya	705,1	342
24. OSONA	717,7	310
25. NÚROL·LÈS	644,4	298
26. ANOIA	606,9	297
27. BAGES	681,8	286
28. BERGUEDA	654,5	304
29. SOLSONÈS	700,5	359
30. GARRIGUÈS	581,2	251
31. NUGUERA	611,8	275
32. SEGARRA	621,6	301
33. SEGRIÀ	666,8	286
34. URGELL	639,9	303
35. ALT URGELL	671,9	319
36. PALLARS JUSSÀ	669,1	250
37. P. SOBIRÀ	636,8	287
38. VAL D'AURAN	696,2	270
39. P. DE L'ESTANY	716,0	364
40. A. RUBIACORÇA	635,3	225
41. PLA D'URGELL	640,1	296

El 1989 hi ha 2.803.518 vehicles de tot tipus: el 18,8% del total estatal, 467 v./1.000 h.

Girona torna a ser la 2a. província en motorització: 613 v./1.000 h.

(La 1a. continua essent Balears amb 613 v./1.000 h., mentre que Guipúscoa ha retrocedit molt)

Tarragona és la 4a. amb 470 v./1.000 h. (la 3a. és Alacant)

Lleida la 5a. amb 454 v./1.000 h.

Barcelona és la 7a. amb 442 v./1.000 h. (la 6a. és Tenerife)

L'anuari ha deixat de publicar les dades de vehicles per 10 km de carreteres.

Segon càlcul nostre:

Catalunya: 2.803.518 v./1.168,3 2.399 v./10 km de carreteres (11.683 km de carretera i autopista).

Barcelona prov.: 2.096.934 v./382 5.489 v./10 km de carreteres (3.820 km de carretera i autopista).

Espanya: 14.870.484 v./15.519 958 v./10 km de carreteres (155.197 km de carretera i autopista).

A Catalunya la demanda d'infraestructures és 2,5 vegades superior a la mitjana d'Espanya, mentre que a Barcelona n'és prop de 6 vegades.

Per tipus de vehicles hi ha 2.097.402 turismes: 350 t./1.000 h.; camions i autobusos: 396.837, 66 per 1.000 h.; motocicletes: 273.487, 45 per 1.000 h.

Tot això expressa l'enriquiment del parc i el manteniment d'una mobilitat elevada.

CONSTATACIONS

Gràfic 4.— La correlació PIB/motorització (vehicles de tot tipus) és elevadíssima, amb un coeficient del 0,953.

Gràfic 5.— La correlació PIB/turismes és encara major, coeficient del 0,964, per l'efecte distorsionador de les motos.

Gràfic 6.— La població total censada prospera al creixement 0 i la població urbana amb creixement limitat.

Gràfic 7.— El PIB català acusa la represa econòmica i la reindustrialització.

Gràfic 8.— La motorització catalana queda encara per sota del nivell europeu; solament Girona hi arriba.

Gràfic 9.— El nombre global de turismes /1.000 h., que ha acusat la crisi, acusa la represa, però redueix el creixement a prop dels 350 t./1.000 h.

CONCLUSIÓ

El PIB català, de ple en un nou desenvolupament i amb el creixement limitat de la població, dóna lloc a un PIB/càpita creixent.

Per tant, la motorització pot arribar al nivell de les euroregions més desenvolupades —àmpliament superat als EUA—. El procés no ha arribat a terme i ja és realitat en parts importants del territori; destaquem la importància de la moto.

1989	Girona (prov.: 488.000 h)	422 t/1.000	+	66 m/1.000 h
1985	Barcelona (prov.: 4.734.501 h)	377 t/1.000 h	+	56 m/1.000 h
	Eixample:	294.538 h		410 t/1.000 h
	Les Corts:	93.435 h		435 t/1.000 h
	Sarrià-Sant Gervasi:	294.538 h		522 t/1.000 h
	Gràcia:	134.766 h		371 t/1.000 h
				65 m/1.000 h

DADES DE 1990

	Total vehicles	Vehicles/1.000 h
Província de Barcelona	2.175.367	458
Província de Girona	308.212	643
Província de Lleida	172.927	477
Província de Tarragona	261.616	497
TOTAL CATALUNYA	2.918.122	477
	Total turismes	Turismes/1.000 h
Província de Barcelona	1.633.966	344
Província de Girona	214.031	446
Província de Lleida	121.059	334
Província de Tarragona	182.416	346
TOTAL CATALUNYA	2.151.472	352
Xifres de població del mateix «Boletín», procedents de l'actualització del padró.		
Composició del parc:		
Composició del parc:		
Total: 477 v/1.000 h = camions i busos:	69,6/1.000 h	
+ turismes:	352/1.000 h	
+ motos:	49/1.000 h	
+ vehicles industrials:	6,6/1.000 h	

S'ha superat la mitjana europea de 1985 però encara son lluny de les mitjanes de les euroregions de 400 a 450 turismes per 1.000 h.

X.S.□